

Ohjausryhmä - Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 tiekarttatyö

Aika: Tiistai 14.6.2022 klo 9:00–11:10
Paikka: Hybridi-kokous: Kokoustila Keitele ja Teams-linja
Osallistujat: Osallistujaluettelo liitteenä

1. Kokouksen avaus

Kokouksen aluksi ohjausryhmässä käytiin esittelykierron ensimmäisen, osittain läsnäkokouksen vuoksi. Esittelyiden jälkeen puheenjohtaja Lindell toivotti kaikki tervetulleiksi ja avasi ohjausryhmän seitsemännen kokouksen.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio lähetettiin ohjausryhmän jäsenille sähköpostilla ja on nähtävillä osoitteessa <https://keskisuomi.fi/hiilineutraalikeskisuomi/>.

Ohjausryhmän kuudennen kokouksen muistio todettiin hyväksytyksi.

4. Tiekarttatyön edistyminen (18.5.-13.6.2022)

Tiekarttatyön edistämiseksi on pidetty Keski-Suomen liiton valmistelutilaisuuksia ja nettisivuilla on julkaistu ohjausryhmän edellisen kokouksen muistio ja tiivistelmä sovituista asioista. Tiekartan varsinainen julkaisunettisivusto on edennyt ja sen luonnosta esitellään tämän kokouksen kohdassa kuusi. 9.6.2022 pidettiin Keski-Suomen kuntien ilmastotyö – webinaari liittyen Tukea Keski-Suomen kuntien ilmastotyöhön- hankkeeseen. Tiekarttaa on esitelty myös MAKU-ryhmälle (Maakunnan kulttuuriympäristöryhmä).

5. Huoltovarmuus ja omavaraisuus

Puheenvuoro Eero Suomäki:

Kehittämissyhtiö Karstulanseutu Oy on ollut toteuttajana hankkeessa, jossa on tuotettu turvetoimialaa koskevaa tietoa kunnille, yrittäjille ja viranomaisille. Eero Suomäki esitteli, mitä hankkeessa on selvitetty. Siinä on käyty läpi Keski-Suomen turvetuotannon yksityisyrittäjiä ja liikevaihdon sekä tuotannon kehitystä. Nämä ovat olleet selkeässä laskussa. Viime syksynä alasajo oli selkeä suunta mutta nyt tilanne on muuttunut. Lämmöntuotannon laitokset ja huoltovarmuuskeskus ovat huolissaan siitä, miten saadaan tuotettua tarpeeksi energiaa. Toinen näkökulma on se, että turve-energiaa tuotetaan vain tilauksesta ja tilauksia pitäisi saada pidemmälle ajalle, jotta niitä voitaisiin lähteä toteuttamaan.

KESKI-SUOMEN LIITTO

Puheenvuoron jälkeen ohjausryhmän keskustelussa olivat varmuusvarastot ja niiden riittävyys; varastoja kyllä on mutta niitä on myös ajettu alas. Tilanne on auki monellakin tapaa ja tupeen käyttöön vaikuttaa se, minkälaiseksi energian tarve muodostuu esimerkiksi ensi talvena.

Puheenvuoro Pekka Hokkanen (Keski-Suomen liitto):

Huoltovarmuus on noussut yhteiskunnalliseen keskusteluun ja hiilineutraali Keski-Suomi 2030 tiekartan työstämisen tässä vaiheessa on hyvä pohtia, onko huoltovarmuuden kysymyksillä vaikutusta tiekarttaan. Erityisesti energian huoltovarmuuden osalta turve on Keski-Suomen kannalta mielenkiintoinen kysymys. Tällä hetkellä kukaan ei osaa sanoa, minkälaisella osuudella turpeen käyttö tulee olemaan energian tuotannossa. Huoltovarmuuskysymys on oleellinen myös ruoan tuotannon ja liikenteen kannalta. Ajankohtaisten huoltovarmuuskysymysten taustalla on mahdollisesti käynnissä iso ilmiö vihreän siirtymän edistymisessä, kun Venäjältä tullut fossiilinen energia pyritään korvaamaan muilla energialähteillä. Kuitenkaan Keski-Suomen hiilineutraalisuustiekarttaan ei ole tarvetta tehdä huoltovarmuuden tai omavaraisuuden osalta muutoksia tässä vaiheessa.

Ohjausryhmä kävi keskustelua liikenteeseen liittyvistä teemoista Keski-Suomen alueella. Huoltovarmuuden näkökulmasta on tärkeää pitää olemassa oleva tieverkko toimivana ja hyvässä kunnossa. Liikenteen osalta erityisesti polttoaineiden hintojen nousu tekee tilanteesta haastavan kuljetusyrityksille. Tällä hetkellä ei ole varaa investoida vähäpäästöiseen kalustoon ja myös komponenttipula vaikeuttaa tilannetta.

Keski-Suomen osalta vesivoimaloiden käyttö energian saannin tukena tulevaisuudessa on pohdittava asia. Keski-Suomessa on paljon käytöstä poistettuja vesivoimalaitteita mutta myös ennallistettuja. Yhtenä esimerkkinä esiin nostettiin Kuhankosken voimalaitos.

Maatalousyrittäjien erittäin haastava taloudellinen tilanne todettiin olevan riski huoltovarmuudelle.

Puheenvuoro Alex Schreckenbach (ALVA):

Alva on jo kolme vuotta sitten strategiassaan asettanut hiilineutraalisuustavoiteensa ja yksi osa sitä on turpeen käytön alasajo. Energiayhtiöiden investoinnit ovat pitkäaikaisia, joten nopeat muutokset ovat hankalia eivätkä aina mahdollisia ilman lisäinvestointeja. Voimalaitokset on yleensä suunniteltu yhden energialähteen käytön tarpeisiin. Turpeen käytön alasajo on kuitenkin ollut alkuperäistä aikataulua nopeampaa regulaation ja kohonneiden tuotantokustannusten johdosta. Jos turvetta tullaan käyttämään energiansaannin turvaamiseksi huoltovarmuuden näkökulmasta, mistä tarpeellinen määrä turvetta saadaan? Nopeutettu turvetuotannon alasajo tulee olemaan energiayhtiöille lähitulevaisuudessa haaste valtakunnallisella tasolla. Yhtiöt tarvitsisivat suunnitelman siitä, kuinka kauan turvetta on käytettävissä/saatavilla

Puheenvuoron jälkeen keskusteltiin energian riittävydestä ja varastoinnista. Eero Suomäki kommentoi, että turpeen tuottajan näkökulmasta jonkinlainen kierto on oltava olemassa; turve säilyy hyvänä kolme vuotta, joten pidempiaikainen varastointi on ongelmallista.

6. Tiekarttaluonnos

Suvi Bayr esitteli tiekartan nettisivusto- muotoista julkaisua <https://hiilineutraali.keskisuomi.fi/>. Edellisen kokouksen jälkeen sivustolle on lisätty tiekartan valmistelusta kertova osio, vaikutusten arvioinnit ja teemat on erotettu omaksi kokonaisuudekseen sivunavigoinnissa. Teema-sivujen rakenne on kaikissa sama; esitellään lähtötilanne, kerrotaan tavoitteet ja toimenpiteet ja sivun lopussa kaikilla teemoilla on mittarit ja seuranta. Tiekarttaluonnosta käytiin ohjausryhmässä läpi niin, että ohjausryhmän jäsenet kertoivat vuorollaan, miten heidän edustamansa taho näkyy tiekartassa ja mitä ajankohtaista heillä on mahdollisesti meneillään asian suhteen.

Metsäkeskus ja metsäsektori yleisesti ottaen näkyvät tiekartassa. Luonnonvarakeskuksen tämänhetkisen laskelman mukaan metsät ovat edelleen hiilinielu, mutta maakunnallisia tarkasteluita vielä odotetaan. Metsien osalta oleellista on myös ilmastomuutokseen sopeutuminen ja monimuotoisuus.

Energiayhtiöt ovat myös mukana tiekartassa ja yhtiöillä on omat hiilineutraalisuustavoitteet. Esimerkiksi Alvalla ollaan etenemässä kohti polttamattomia tekniikoita energian tuotannossa. Energiayhtiöt osallistuvat myös tutkimushankkeisiin.

Kuljetusyhtiöiden näkökulmasta tärkeää hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi on tiedon jakaminen. Hyvä tavoite olisi hyödyntää hankerahoitusta ja näistä mahdollisuuksista olisi tärkeä saada tietoa yrityksiin. Tällä hetkellä alalla on todella haastava tilanne, joten siitä selviäminen on ajankohtaisinta nyt. Tiekartan tavoitteet on esitetty kuitenkin positiivisesti ja niihin on helppo sitoutua.

Jyväskylän kestävä kehitys JAPA ry:n osuus tiekartassa nähdään erityisesti ympäristökasvattajana arjen tekojen edistämisessä ja tietouden jakamisessa.

Tutkimuksen näkökulma tulee myös tiekartassa esiin. Ajankohtaisina asioina yliopistolta nostetaan esiin kompensatiot, tutkintokoulutuksien sisältöjen muokkaaminen ja käytännön toimet. Näitä ovat esimerkiksi etätöiden korostaminen, kampukselle saapuminen ilman autoa ja kasvisruokamahdollisuus yliopistoravintoloissa. Myös kiertotalous ja sen popularisointi aiotaan ottaa huomioon.

Taloyhtiöiden osuus tiekartassa näkyy ennen kaikkea energiasektorilla. Omakotitaloasujien lisäksi myös taloyhtiöillä on enenevässä määrin meneillään siirtymisiä uusiutuviin energianlähteisiin ja se tulisi ottaa huomioon tiekartassa.

Keski-Suomen isoista yrityksistä muun muassa Valmet näkyy tiekartassa oman ilmasto-ohjelmansa ja selvitystensä kautta.

Maataloussektori näkyy tiekartassa ja on linjassa valtakunnallisen keskustelun kanssa. Keinoja ja halua päästöjen vähentämiseen on, mutta mahdollisuudet ovat tällä hetkellä rajalliset. Käynnissä olevia hankkeita edistetään, mutta uuteen lähteminen ja kehittäminen on tässä ajankohdassa huono.

Kuluttajat ja elämäntavat ovat hyvin näkyvissä tiekartassa. Kuluttajaliiton tehtävän on välittää tietoa ja tuoda asioita esiin. Tiekartta olisi juuri sopiva, riippumaton lähde kuluttajille, josta saisi luotettavaa tietoa.

KESKI-SUOMEN LIITTO

Palkansaajajärjestöjen näkyminen tiekartassa on myös selvää. Esimerkkeinä työmatkaliikkuminen, kiertotalouden työpaikat ja oikeudenmukaisen siirtymän mahdollistamat uudelleen kouluttautumiset.

Ohjausryhmä totesi myös, että viestintä tiekarttaan liittyen on oleellista tiedon saamiseksi mahdollisimman laajalle. Viestintää käsitellään tarkemmin seuraavassa kokouksessa. Tiekartta on myös päivittyvä sivusto, jossa esitetään tuorein tieto. Puheenvuoroissa korostui mittasuhteiden ymmärtäminen; mihin Keski-Suomessa pystytään vaikuttamaan ja millä on suurimmat vaikutukset päästöjen vähenemiseen. Vaikutusten arvioinnin todettiin olevan todella tärkeä osa tiekarttaa. Lisäksi muistutettiin, että maakuntahallituksella on velvoite seurata tiekarttatyön etenemistä.

7. Muut asiat

Ei muita asioita.

8. Seuraava kokous

Seuraava kokous pyritään pitämään live-kokouksena ja ajankohta on 13.9.2022.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:10.

LIITTEET

Osallistujaluettelo

Hiilineutraali Keski-Suomi - ohjausryhmän 7. kokousaineisto

Muistion vakuudeksi

Veera Muhonen

OSALLISTUJAT 14.6.2022

Jäsen		Varajäsen		Sektori	Organisaatio
Niko Toivanen	()	Noora Luoma	()	Kauppa ja teollisuus	Keskimaa
Jenni Sorvoja	(T)	Tuula Laitinen	()	Kauppa ja teollisuus	Valmet
Lauri Jaatinen	(T)	Tomi Ahonen	()	Maatalous	MTK
Pekka Äänismaa	(X)	Veli-Matti Lähtenmäki	()	Metsätalous	Metsäkeskus
Ulla Helimo	()	Stefan Baumeister	(T)	TKI ja osaaminen	JYU.Wisdom
Timo Louhivaara	()	Viivi Sakkara	(X)	Liikenne	Keski-Suomen kauppakamarin liikenne- ja aluerakenne valiokunta
Alex Schreckenbach	(X)	Tiina Mikkola	()	Energia	ALVA
Pekka Vuorinen	()	-	()	Maankäyttö ja rakentaminen	Rakennusteollisuus
Hannu Mähönen	(T)	Virpi Ruotsalainen	()		Kiinteistöliitto
Minna Pusa	(T)	Mika Kelder	()	Kuluttajat	Keski-Suomen kuluttajat
Minna Kankainen	(X)	Heta Kopra	()	Kansalaisyhteiskunta	JAPA
Ahti Ruoppila	(T)	Pasi Hokkanen/Tuula Pelttonen	()	Palkansaajajärjestöt	Akava, SAK, STTK
Helena Vuopionperä-Kovanen	()	Mikko Latvala	()	Kunnat	Kunnanjohtajat
Jukka Lehtinen	(T)	Pirkko Melville	()	Valtion viranomaiset	ELY-keskus
Leila Lindell (pj.)	(X)	Riitta Pirttiniemi	()	Poliittiset päättäjät	Maakuntahallitus
Ulla Patronen (vara pj.)	(T)	Mervi Hovikoski	()		
Caius Forsberg	()	Matti Leino	(X)		
Lea-Elina Nikkilä	(T)	Leena Lyytinen	()		
Harri Oksanen	(X)	Joni Parkkonen	()		
Pekka Hokkanen	(X)	Pirjo Peräaho	()		Keski-Suomen liitto
Eero Suomäki	(T)				Yrittäjä
Suvi Bayr	(X)	esittelijä			
Veera Muhonen	(X)	sihteeri			

x = paikalla, T=Teams-linjalla

KESKI-SUOMEN LIITTO

Ohjausryhmän 7. kokous

Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 tiekartta

14.6.2022

1. Kokouksen avaus

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista

1. Kokouksen avaus
2. Esityslistan hyväksyminen
3. Edellisen kokouksen muistio
4. Tiekarttatyön edistyminen (Suvi Bayr)
5. Huoltovarmuus ja omavaraisuus (Alex Schreckenbach, Eero Suomäki, Pekka Hokkanen)
6. Tiekarttaluonnos (Suvi Bayr)
7. Muut asiat
8. Seuraava kokous
9. Kokouksen päättäminen

3. Edellisen kokouksen muistio

- Muistio on toimitettu ohjausryhmän jäsenille sähköpostitse
- Muistio on luettavissa tiekartan nettisivulta: <https://keskisuomi.fi/hiilineutraalikeskisuomi/>

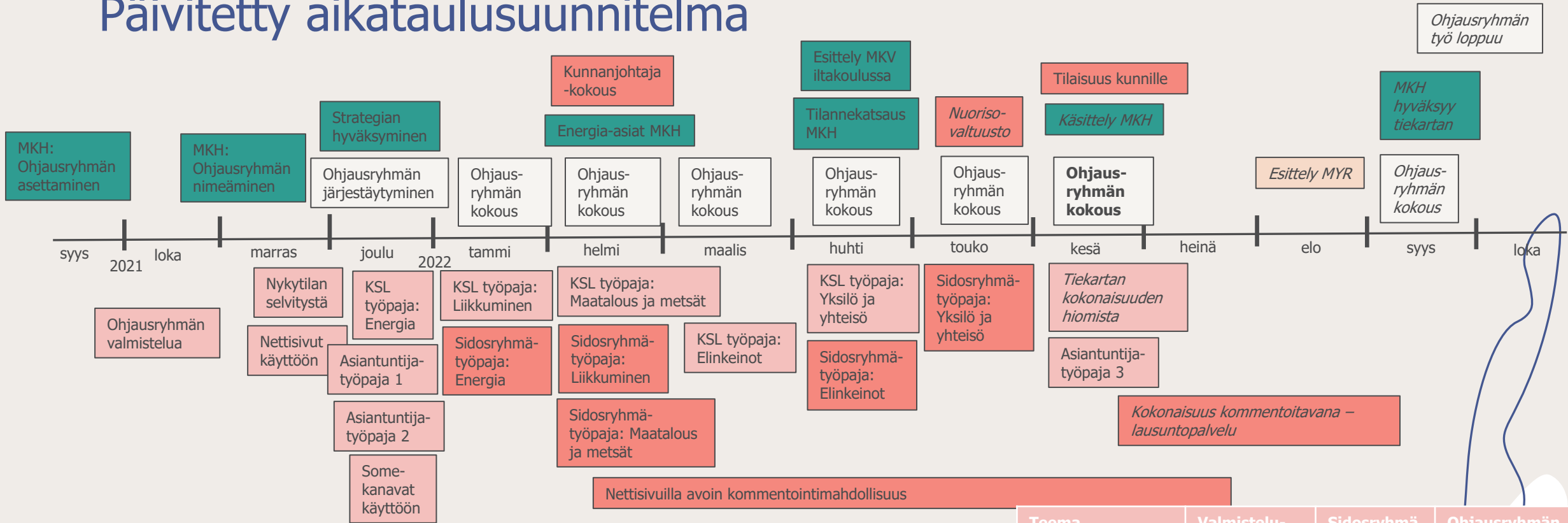

4. Tiekarttatyön edistyminen (18.5.-13.6.2022)

- Valmistelutilaisuudet
- Nettisivujulkaisut
 - Ohjausryhmän 6. kokouksen muistio ja tiivistelmä sovituista asioista
 - Yksilö ja yhteisö: Luonnos tavoitteista ja toimenpiteistä
- Muuta
 - Tiekartan nettisivuille lisätty sivu tiekartan valmistelusta
 - Vaikutusten arviointia aloitettu
 - Keski-Suomen kuntien ilmastotyö –webinaari
 - Esittely MAKU-ryhmälle

Päivitetty aikataulusuunnitelma

Ohjausryhmä MKH/MKV

Viestintä ja valmistelu

MYR Osallistaminen

Teema	Valmistelu-työpaja (KSL)	Sidosryhmä -keskustelu	Ohjausryhmän kokous
Energia	20.12.2021	14.1.2022	20.1.2022
Liikkuminen	11.1.2022	3.2.2022	17.2.2022
Maatalous ja metsät	14.2.2022	25.2.2022	15.3.2022
Elinkeinot	25.3.2022	6.4.2022	19.4.2022
Yksilö ja yhteisö	21.4.2022	3.5.2022	17.5.2022

5. Huoltovarmuus ja omavaraisuus

- Puheenvuorot pitävät
 - Alex Schreckenbach / Alva
 - Eero Suomäki / Yrittäjä
 - Pekka Hokkanen / Keski-Suomen liitto
- Keskustellaan aiheesta ja sovitaan mahdollisista aiheen vaatimista muutoksista tiekarttaan

6. Tiekarttaluonnos

- Tiekarttaluonnos löytyy täältä: <https://hiilineutraali.keskisuomi.fi/>
- Keskustellaan luonnoksesta
- Todetaan, että seuraavaksi tiekartan luonnoksen hyväksyy maakuntahallitus ja sen jälkeen luonnos laitetaan Lausuntopalveluun avoimesti kommentoitavaksi. Kommentointiaika alkaa viikolla 25 ja päättyy 4.9.2022. Kommentointimahdollisuudesta viestitään erityisesti kesä- ja elokuussa.

7. Muut asiat

8. Seuraava kokous

- 13.9.2022 (Hybridikokous)
 - Lausuntopalvelun kautta saatujen kommenttien läpikäynti
 - Viimeiset muokkaukset ja tiekartan hyväksyminen
 - Jatkosuunnitelmat
 - Palautekeskustelu valmistelusta ja työn päättäminen

9. Kokouksen päättäminen

- Kiitos kaikille!